

PAPIER

Ontdek « verso » : de achterkant van een blad papier
Doelgroep 12 – 18 jaar

Papier wordt veel gebruikt op school. Maar soms durven we wel eens vergeten dat een blad papier ook een achterzijde heeft die bedrukt of beschreven kan worden. Hieronder worden een aantal eenvoudige middelen voorgesteld om er een gewoonte van te maken om het papier aan beide zijden te gebruiken.

1. DOCUMENTATIE

Gratis beschikbaar bij Leefmilieu Brussel

- Pedagogisch dossier "Papier, de planeet en wij"
- Expo "Het is ons afval", site Turn & Taxis, 15/11/2008-26/04/2009
- Het internet

2. VERLOOP

2.1. LEREN

- Breng met uw leerlingen een bezoek aan de gratis tentoonstelling "Het is ons afval" (meer informatie op www.leefmilieubrusseel.be). Op deze tentoonstelling komt u samen met uw leerlingen alles te weten over het afval dat gegenereerd wordt in Brussel, en meer bepaald hoe dit afval in eerste instantie vermeden kan worden. Wat is de 'ecologische rugzak' van een product? Wat is de evolutie van het consumptiegedrag en verpakkingen sinds de jaren '60, en nog veel meer!
Het laat uw leerlingen even stilstaan bij hun eigen gedrag en gewoontes.
- Leg de focus op één van de grote afvalstromen op school: papier.
- De leerlingen ontdekken het papier in de klas: posters aan de muur, leerboeken, hun schriften, schoolagenda, losse bladen,... Elk papiergebruik heeft zijn eigen kenmerken: de poster is slechts aan 1 kant bedrukt omdat de achterzijde tegen de muur hangt. Indien de poster aan een raam zou hangen, zou het ook nuttig zijn om de achterkant te gebruiken. De bladzijden in de leerboeken zijn aan beide zijden bedrukt. Indien dit niet het geval zou zijn, zou het boek dubbel zo dik zijn! Hetzelfde geldt voor de schriften: indien de bladzijden in de schriften aan beide zijden beschreven worden, zijn er minder schriften nodig, enz.
- De leerlingen analyseren het papier dat in de klasvuilbak ligt: waarom werd het weggegooid? Is het aan beide zijde bedrukt/beschreven? Kon het nog gebruikt worden?
- De leerlingen voeren een onderzoek uit naar papier: de manier waarop het wordt vervaardigd, van welke bossen het afkomstig is, uit welk land het papier komt, de impact ervan op het leefmilieu, de ontwikkeling van bossen,... Mogelijke informatiebronnen hierbij kunnen zijn: het internet of het pedagogisch dossier 'Papier', gratis aan te vragen bij Leefmilieu Brussel.

2.2. ZICH ENGAGEREN

- De leerlingen overleggen wat ze zelf in de toekomst zullen doen om het papier aan beide zijden te gebruiken. Dit leggen ze vast in een papiercontract.
- Een voor de hand liggende oplossing is dat papier dat maar aan 1 zijde bedrukt is, niet weggegooid wordt, maar verzameld wordt in een doos met kladpapier.

2.3. IETS DOEN

- Er kunnen klassikaal affiches gemaakt en opgehangen worden met papierbesparende tips.
- Elke klas wordt voorzien van een doos voor kladpapier.
- De leerlingen maken affiches over het thema recto-verso en hangen ze op naast de fotocopiertoestellen in de school.

- De hele klas schrijft een brief aan de directeur en het lerarencorps met de vraag om voortaan alle kopies recto/verso te bedrukken.
- Nota's worden in de agenda geschreven in plaats van op een apart briefje uitgedeeld.

Als het iets meer mag zijn:

- De leerlingen voeren een heuse audit uit: er wordt gemeten hoeveel fotocopieën er gemiddeld per week in de klas/in de school verbruikt worden, vóór het invoeren van de nieuwe copieermaatregel.

2.4. EVALUEREN

- De papierbak bevat geen papier meer dat nog bruikbaar is aan 1 zijde.
- De leerlingen voeren dezelfde papieraudit uit (in de klas/in de school) en berekenen de totale papierbesparing voor een hele week.

Eindtermen: VOET Milieu-educatie

Hoewel voorgestelde activiteiten beantwoorden aan heel wat eindtermen in het SO, worden hier enkel de relevante VOET Milieu-educatie vermeld. Uiteraard kan deze lijst aangevuld worden met eindtermen uit andere domeinen, afhankelijk van de extra accenten die gelegd worden (talen, sociale vaardigheden, plastische opvoeding, PAV,...)

Eerste graad A-stroom

Afval

De leerlingen kunnen

- 10 door een eenvoudig kwalitatief en kwantitatief onderzoek aantonen welke afvalstoffen in de eigen leefomgeving voortgebracht worden.
- 11 illustreren dat zij door het voorkomen van afval en door hergebruik kunnen bijdragen tot de beperking van de afvalproductie en passen dit toe.

Eerste graad B-stroom

Afval

De leerlingen kunnen

- 9 aard en hoeveelheid van afvalstoffen in de eigen leefomgeving beschrijven.
- 10 voorbeelden geven van de manier waarop de eigen leefomgeving door voorkomen van afval en door hergebruik kan bijdragen tot de beperking van de afvalproductie en passen dit toe.

Tweede graad

Milieuzorg

De leerlingen

- 1 kunnen milieu-aspecten op school identificeren en gericht zoeken naar informatie m.b.t. tot omgaan met middelen, grondstoffen en verbruiksgoederen.
- 2 zijn bereid tot een duurzaam gebruik van grondstoffen, goederen, energie en vervoermiddelen.
- 3 kunnen aan een milieuzorgsysteem op school meewerken en zoeken hierbij naar acties die bijdragen tot een duurzame oplossing voor een bepaald milieuprobleem.
- 4 kunnen contacten leggen met buitenschoolse milieu instanties bij het werken aan het milieuzorgsysteem en sensibiliseren de school voor milieusparend gedrag.
- 5 kunnen omgaan met het gegeven dat een duurzame oplossing voor een milieuprobleem afhangt van rationale en niet-rationele factoren en niet altijd beantwoordt aan hun verwachtingen.

Derde graad

Natuur- en milieubeleid

De leerlingen

- 2 kunnen het normverleggend en grensoverschrijdend karakter van milieuvervuiling bij productie en verbruik illustreren.
- 4 hebben bij het kopen van goederen en verbruiken van diensten oog voor nieuwe milieuvriendelijke alternatieven of kleinschalige initiatieven in het kader van een duurzame ontwikkeling.
- 5 zijn bereid actief deel te nemen aan het maatschappelijk debat over natuur- en milieubeleid.
- 6 zijn bereid ethische normen te hanteren ten opzichte van scenario's van bijvoorbeeld economische groei, welvaartsontwikkeling, demografische evolutie en biotechnologische ontwikkeling op mondiaal vlak.

